

Nederland speelt belangrijke rol als grootste importeur en verwerker

Beweging naar duurzame

Ook de cacaosector is de weg naar verduurzaming ingeslagen. Alle betrokken partijen zien het belang van 'best practices' en ketentransparantie. De rol van Nederland in dit proces is aanzienlijk. Dat is niet vreemd gezien het feit dat Nederland de grootste cacao-importeur en -verwerker ter wereld is. Als instrument om tot resultaten te komen, gebruikt de sector de zogenoemde Roundtable waarbij deelnemende partijen en landen zich gezamenlijk inzetten voor verbetering. De Roundtable for a Sustainable Cocoa Economy (RSCE) is inmiddels toe aan een derde editie.

De Spaanse veroveraar Hernán Cortés introduceerde cacao vanuit Midden-Amerika (het huidige Mexico) in 1528 aan het hof van Karel V. Pas drie eeuwen later ontdekte de Nederlandse chemicus Caspar van Houten hoe op eenvoudige en dus goedkope manier het vet uit geroosterde cacaobonen kon worden verwijderd, waardoor cacao-poeder en cacao-boter ontstaat. Zijn zoon Coenraad ontdekte procédés om de bittere smaak te verminderen en cacao oplosbaar in water te maken. Deze uitvindingen staan gezamenlijk aan de basis van de massaproductie en -consumptie van chocolade zoals wij die sinds medio 19e eeuw kennen. Naast chocolade en chocoladeproducten, vormt cacao een grondstof voor veel andere producten: zo is cacao-boter een veelgebruikt ingrediënt voor cosmetica.

De cacao-boom wordt in Latijns-Amerika nog geteeld in Brazilië, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Peru en Venezuela. Maar door aanplant is de cacao-teelt inmiddels ook uitgebreid naar Azië (vooral Indonesië en Maleisië) en West-Afrika (Ivoorkust en Ghana). Laatstgenoemde regio neemt circa 70% van de wereldproductie voor zijn rekening. De totale productie bedraagt zo'n 3,5 miljoen ton cacao per jaar. Nederland speelt een belangrijke rol in de internationale handel in cacao. Amsterdam is de belangrijkste importhaven ter wereld; jaarlijks wordt hier

circa 500.000 ton cacaobonen overgeslagen. Ook een groot deel van de verwerkende industrie bevindt zich in Nederland.

De globalisering heeft wereldwijd het bewustzijn onder consumenten vergroot ten aanzien van niet-duurzame landbouwpraktijken (met als gevolg verarming van grond, ontbossing, water- en luchtverontreiniging en de emissie van broeikasgassen), arbeidsomstandigheden (inclusief kinderarbeid), voedselveiligheid en mensenrechten. Dit geldt ook voor de internationale cacao-economie. Daar loopt de kwaliteit van de cacao terug en is er sprake van een lage productiviteit. Verder wordt de cacao-teelt geteisterd door hardnekkige plantenziektes en insectenplagen.

Beweging naar duurzaamheid

Een duurzame cacao-economie vereist consensus onder alle stakeholders. De Roundtable for a Sustainable Cocoa Economy (RSCE) houdt zich bezig met het ontwerpen van een gezamenlijke visie en een actieplan. In 2007 was (in Accra, Ghana) de eerste bijeenkomst, met meer dan 200 deelnemers uit 25 landen. De hele cacao-keten was vertegenwoordigd, van cacao-boeren en -handelaren tot producenten en niet-gouvernementele organisaties. De tweede bijeenkomst (in Trinidad) in maart dit jaar kende 300 deelnemers uit 29 landen.

Basis voor de besprekingen is de Internationale Cacao Overeenkomst uit 2001, waarin afspraken zijn gemaakt om in internationaal verband samen te werken aan een duurzame cacao-industrie. De RSCE biedt de mogelijkheid aanvullende afspraken te maken en *best practices* vast te stellen. De internationale cacao-organisatie ICCO (die het secretariaat van de Roundtable voert) is verantwoordelijk voor de inhoud van de verklaringen die voortkomen uit de bijeenkomsten. De Verklaring van Trinidad kan op volgende bijeenkomsten verder worden uitgewerkt. Heel concreet

Nederlandse invoer van cacao en cacao-producten (2007) – in miljoen euro

Ivoorkust	459,1
Ghana	213,2
België	178,1
Duitsland	163,8
Kameroen	147,9
Frankrijk	115,4
Nigeria	76,0
Verenigd Koninkrijk	44,7
Maleisië	39,2
Indonesië	22,0

Nederlandse export van cacao en cacao-producten (2007) – in miljoen euro

Duitsland	571,7
Frankrijk	237,1
België	235,6
Verenigd Koninkrijk	202,0
Zwitserland	99,0
Italië	88,7
Verenigde Staten	88,5
Polen	68,7
Zweden	50,1
Oostenrijk	46,6

Bron: UN Comtrade.

cacao

is het initiatief ter oprichting van een Cocoa Sustainability Fund, ter financiering van duurzame cacao-projecten. Er is nog onderzoek nodig naar de haalbaarheid, maar dat de sector zelf met ideeën komt, is een flinke stap vooruit.

Vanaf het begin is Nederland actief betrokken als mede-initiator en belangrijke financier van de RSCE. Dit past bij het belang dat in Nederland wordt gehecht aan duurzame ontwikkeling, de sociaal-economische betekenis van de cacao-sector in Nederland, en de positie van Nederland als grootste cacao-importeur en -verwerker ter wereld. Op de bijeenkomst in Trinidad was er een actieve Nederlandse bijdrage, mede dankzij regelmatig overleg in Nederland. De samenwerking in ons land sluit geheel aan op de oproep in de Verklaring van Trinidad tot nauwere samenwerking binnen de cacao-keten op nationaal niveau.

Toekomst

Na een aantal jaren is duidelijk dat de RSCE als instrument redelijk functioneert en dat het een unieke coalitie is tussen alle belangrijke spelers op de internationale cacao-markt. Het doel van duurzaamheid kan rekenen op grote betrokkenheid en groeiende actiebereidheid. Er is overeenstemming over de problemen van de sector en de uitgangs-

punten worden gedeeld. Ook het actieplan zoals vastgesteld op de eerste bijeenkomst in Ghana (de Accra Agenda) is duidelijk.

Maar het is nog geen gelopen race. Er is nog veel dialoog nodig over kansen en bedreigingen van certificering. Consumptielanden moeten aangeven wat er leeft onder consumenten. Het belang van *tracking & tracing* in de keten wordt in de cacao-sector nog onvoldoende gevoeld, ook in verhouding tot andere grondstoffen. De discussie over financiering vergt de nodige aandacht om daadwerkelijk te komen tot innovatieve geldstromen die effectief aansluiten op de vraag van vooral boeren. Verder moet voorkomen worden dat de discussie over 'hulp', het belang van ontwikkeling door 'handel' overschaduwde; het economisch belang moet voorop staan. Om tot een goede afspiegeling van de sector te komen, moeten meer vertegenwoordigers van overheden uit consumptielanden en van chocoladeproducenten of verkopers zich aansluiten. De vertegenwoordiging van natuur- en milieu-organisaties is ook nog minimaal.

Derde Roundtable

Het voorstel van het ministerie van LNV om de derde rondetafelbijeenkomst in Nederland te houden, is positief ontvangen. De RSCE bevindt zich op een cruciaal punt in haar ontwikkeling: er is veel betrokkenheid,

Nederlandse inbreng

Het doel van de Nederlandse deelname aan de RSCE is om te komen tot breed gedragen afspraken over wat duurzame productie, verwerking, handel en consumptie van cacao is.

Nederland heeft daarnaast nog een aantal instrumenten in handen om te komen tot een wereldwijde duurzame cacao-economie:

- projectsteun aan een reeks van projecten in producentenlanden (onder andere in West-Afrika, Brazilië, Trinidad, Maleisië, Papoea Nieuw-Guinea) en in Europa.
- ondersteuning van de ontwikkeling van keurmerken via het Initiatief voor Duurzame Handel.
- overleg met het Nederlandse netwerk van spelers op de cacao-markt: bedrijven (onder andere Max Havelaar, Mars, Cargill, ADM en Dutch Cocoa), certificerende instellingen (Utz, Max Havelaar), ngo's (Oxfam Novib, Wereldnatuurfonds, Solidaridad en FNV) en onderzoeksinstituten (Wageningen UR, Koninklijk Instituut voor de Tropen).

een hoge mate van samenwerking en vooruitgang, maar tegelijkertijd zien alle partijen de enorme uitdagingen die er liggen. De komende jaren moet gewerkt worden aan de urgente knelpunten die deze sector kent en moet een basis worden gelegd voor een goed werkend financieel systeem binnen de cacao-sector. Nederland kan en wil een belangrijke rol spelen in de verduurzaming van deze sector.

Voor meer informatie over de cacao-industrie en de activiteiten binnen de Roundtable for a Sustainable Cocoa Economy, zie www.roundtablecocoa.org

Marcel Vernooij en Sabine Hoff, directie Industrie en Handel, ministerie van LNV

